

Straka, Luděk *Objektivizace ducha poutě*. Praha: PedF UK, katedra psychologie, 2006.

Autor napsal práci, vycházející z jeho pěšího putování z Prahy do Santiaga de Compostela. Během cesty (camino) si zaznamenával deníkově události a též poutníkům rozdával dotazník (84 ks), jehož centrem byly otevřené otázky po motivaci, po zkušenosti s poutí a po napsání jakýkoli postřehů k ní. (Dotazník není bohužel v příloze zveřejněn; textu na s. 126 jsou jen odpovědi, a to na 7, nikoli 8 údajných otázek.)

Práce se skládá ze dvou velkých částí, z "popisu cesty" a z "kódování" podle grounded theory, kde autor cituje jak dotazníky, tak svoje pasáže z popisu cesty.

Tato struktura a její provedení se mi příliš nelíbí. Uvítal bych spíš něco jako "Camino jako zvolený očištec a coping s jeho paradoxy" (titul), s obsahem, směřujícím od počátku k spiritualitě cesty (na základě dotazníků) a poté k individuální realizaci této spirituality autorem samým (podle deníku); jako přílohu bych pak připojil autentický deník. Celá práce je poměrně hezky napsána a člověk se u ní nenudí, ale je zatížena opakováními, prezentací metodologie kódování (která už měla být schována za obsah), i určitou tématickou oscilací v psaní: v tom smyslu, že podstatné věci ve smyslu identity a naordinovaného si spirituálního zásahu do ní se zde objevují v blízkosti vlastně faktografických a nejvýš sociologických reálií.

Podobnou oscilací je už postižena první polovina, popis cesty na základě deníku. Lepší by bylo pracovat s deníkem samým v tom, jak by zachycoval poměrně bezprostřední reakci na události. Takto nevíme, co z toho, co autor píše, je původní, na co opravdu myslel, a co odvozené: viz nejmarkantněji např. turistické postřehy o rozdílech mezi Německem, Francií a Španělskem. Ty autor dělal opravdu během, tedy téměř za chůze? Nemáme záruku, že celé líčení je obrazem autorovy duše během putování. Zde měly být krátké fleše, heslovité reakce, výkřiky. Je škoda, že pak autor nezobrazil víc svou vlastní duchovní zkušenost s *camino* tím, že by tento deník analyzoval jako téměř cizí text. Už z popisu cesty je zcela evidentní, jak mocně zde vedle ducha poutě vystupovala němá duše, fenka Kapucína, jak dojemně se o ni poutník staral jak o nejlepšího přítele a jak mu byla stále oporou: to se pak promítne jen velmi málo do kódování, jen jako jeden z mnoha bodů.

Kódování samo nepovažuji vždy za úplně zdařilé, připadá mi místy se překrývající, často je náplň kategorie příliš dlouhá, ale většina komentářů kurzívou, která shrnuje problém, je výborně napsána a s velkým vzhledem do daného problému. Centrální kategorie "mimofádný časoprostor" je zvolena výborně pro tuto deskriptivní psychologii (nemyslím pejorativně), i když bych sám navrhoval onen model zvláštního očištele (toto slovo zaznívá v textu autora na s. 153). "*Kostra příběhu*" od s. 210 po 241, je skutečně vynikající, a smiřuje mě s okolními nedostatky. Je to mistrovsky napsané shrnutí situace poutníka, kde díky (byť příliš obecným) rubrikám axiálního kódování (Motivy, Camino, Poutník, Strategie a Následky) zaznívají všechny podstatné faktory poutě a začíná se rýsovat i jejich vzájemný vztah. Nejsou zde nějaké převratné psychologické či psychoanalytické interpretace, demystifikace apod., ale jde o přesvědčivou a argumentovanou deskripci až explanaci v termínech běžné řeči, tedy včetně jejího psychologického a identitního lexika (obava, strach ze smrti, harmonie aj. aj.).

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji jí "slabší výborně".

V Praze, 9.9. 2006

Miloš Kučera, vedoucí práce